

Anul 2.

5/18 Noembrie 1905.

Nr. 5.

Reuniunea învățătorilor români

dela școalele populare confesionale ortodocse

din protopresbiteratele

Arad, Chișineu, Șiria, Boroșineu, Buteni, Radna și
Hălmagiu.

Organ periodic oficios

redactat

din încredințarea comitetului reuniunii de

Iosif Moldovan

vice-președinte.

Edițiunea Reuniunii.

Abonamentul 5 coroane pe an.

Apare odată pe lună.

Arad, 1905.

Tiparul tipografiei diecesane greco-orientale române.

„Reuniunea învățătorilor“

organ oficios

apare odăta în fiecare luna

Abonamentul anual e 5 cor.

se solvește anticipative la adresa casarului reuniunei *Iuliu Grofșorean* învățător în Galsă p. u. *Világos*.

Manuscriptele

sunt a se adresa redactorului *Iosif Moldovan* director școlar în Arad Piața Tököly Nr 8.

Rugăm pe tot românul de inimă, a spriginî acest organ al școalelor române.

Ofertele mărinimoase, pentru fondul de editare al organului nostru, sunt a-se trimite la adresa casarului reuniunii.

Onoratele redacțiuni sunt rugate a ne trimite foile în schimb.

Foile primite le păstrăm pentru biblioteca reuniunii.

Anunțuri se fac în mod foarte răstrâns și să plătesc anticipative: șirul 50 fil. Jumătate pagina: 12 cor. O pagină întreagă: 20 cor.

Catehizările.

Prin înaltul ordin de sub Nr. 1077/904 al Venerabilului nostru Consistor din Arad, învățătoria rom. ort. confesională din această dieceză, s'a absolvat dela propunerea studiului religiunii în școalele noastre populare, însărcinându-se cu aceasta statul preoțesc, ca cel întâiu chemat.

Insemnătatea catehizării prin înșiși preoții este indiscutabilă. Iar astăzi, când biserica are a trece prin vremuri nu să pot mai grele, să impune tot mai mult, ca preotul să catechizeze.

Venerabilul Consistor iarăși, în interesul mare ce-l poartă credincioșilor bisericii noastre, a putut fi condus numai și numai de înalte și ponderoase motive religioase morale atunci, când a dispus, ca în viitor în toate școalele populare confesionale, preoții să catechizeze.

Un ordin superior dat însă, fie acela cât de bun, râvnească el la lucruri cât de însemnate, cu privire la rezultat, va fi totdeauna problematic, câtă vreme cei pe cari îi privește, nu să știu însușești de el, nu i-să acomodează lui întru toate și mai ales *nu voesc a-l înțelege*.

Ne cade greu, foarte greu, dar constrânși de dragostea mare ce o păstrăm sfintei noastre biserici, datori suntem a o spune franc și fără încungiur, că preoțimea noastră, cu puține, foarte puține excepțiuni, nu să acomodează și nu respectează ordinul Ven. Consistor dat în meritul catehizării.

Între astfel de împrejurări apoi, biserica noastră este pusă în viitor la grea încercare, dacă nu să vor lua încă de cu vreme remedii de îndreptare; iar asemenea conduită, este nu numai regretabilă, dar în același timp și dezastruoasă pentru poporul nostru; deosebit astăzi, când »spiritul rău« domnește lumea.

Învățătorul nu catehizează, pentru că stă în fața unui ordin superior; preotul iarăși nu catehizează, pentru că nu vrea și urmarea e: elevii părăsesc școala, fără cunoștințe religioase suficiente.

Fiori de groază ne cuprinde, cugetându-ne la viitorul bisericii și la soarta poporului nostru, dacă aceste stări vor mai dăinui mult.

Să fim numai în curat cu un lucru! Astăzi nu este suficient, ca preotul să predice numai din când în când în biserică. Împrejurările, ce le străbatem, ne demonstrează din destul aceasta. Să cere mai mult! Să prelinde, ca preotul să vină în atingere cu poporul încă de mic, de pe băncile școlii, crescându-și însuși sucreștință.

Trebue dovedit *prin fapte* poporului, că preotul este cel mai mare binefăcător al lui. El nu numai îl botează, cunună și îngroapă, *ci îl și învață*. Și astfel, ceia-ce poporul dă în schimb preotului, este o nimică pe lângă truda și osteneala ce preotul o desvoaltă pentru binele, prosperarea și fericirea lui.

Suntem deja în a treia lună de prelegere. Oare câți dintre domnii preoți au suit catedra? Câți să achită de datorie în materie de catehizare?

Dim. Popoviciu.

Spre Calvar!

S'a întunecat văzduhul... În depărtare norii grei fierb, clocotesc... prin nori, fulgerul taie brazde largi... tunetul bubue, pe când pământul să clatină din fățâni... Vulturii dau rotogoale mari în aer... pasărilor învrăjbite își caută adăpost în culcușurile lor... vitele mugesc... câinii latră a pustiu... Toate vietățile sunt cuprinse de o groază, de un neastâmpăr, ca la presimțirea unui pericol. Românul îngrijat își face cruce, șoptind tainic: »Doamne, scapă-ne de rău!«

Dragilor mei tovarăși, voi cunoașteți furtuna! N'a fost presărată nici pân' aci, cu flori calea noastră. Prin abizuri și printre stânci puternice am străbătut și pân' aci. De pe fruntea noastră au curs sudorile șiroaie. Sângerat-a de multe ori inima noastră, de multe ori a lăcrimat ochii nostri. În calea năpraznică a vieții, am gustat mai mult amar, decât dulce, până ce a fost plin paharul!

De aci înainte, dragilor mei tovarăși, vom merge pe căi cu spini și poloinidă. În calea ce avem de a străbate, vom da de multe vigelii, și adeseori de naufragiu. De pe fruntea noastră de aci înainte vor curge șiroaie de sânge. Și adeseori se va cere capul nostru pe tipsie!...

Dar noi nu suntem oameni de rând, să descurajăm, noi suntem *idealiști*! Noi avem un *ideal*, pentru care vom lupta cu fruntea ridicată, până la moarte! De se va cere pentru acest ideal cruce, — cruce vom lua! De-l vor restigni pe unul dintre noi, pentru acest ideal, cu toții vom striga într'un glas: »*aduceți piroane și pentru noi!*...«

Istoria noastră națională e plină cu exemple de jertfire. Iar dacă se va cere dela noi jertfă, noi vom fi cei dintâiu pe altar. Și atunci sufletul nostru, curat ca soarele, va trece prin focul curățător!

Roșia, 10 Sept. 1905.

Iosif Stanca.

Desconziderarea corpului învățătoresc.

I.

Duminecă în 12 Nov. n. 1905 sau făcut alegerile de deputați la congresul național bisericesc. Aceasta este cea mai înaltă corporațiune bisericească instituită pe baza Statutului Organic și chemată a conduce întreaga viață constituțională a bisericei noastre naționale și a ficei sale, a școalei confesionale, dela a cărei rezultat depinde bunăstarea și fericirea bisericei noastre celei vii. Aci se votează planurile și regulamentele și se fac toate dispozițiunile menite a da învățământului direcțiune practică și a ține școala noastră confesională în curent cu necesitățile poporului și cu progresele pedagogiei moderne. Precum în toate afacerile noastre așa și aici, suntem impractici, încredințând afacerile, oamenilor fără cunoștințe și experiențe speciale. Ce noroc pe biserică, că marele Șaguna în înțeleapta sa prevedere a asigurat preoților o terțialitate din locurile aflătoare în corporațiunile bisericești, că noi de sigur n'am recunoaște îndreptățirea lor și n'am alege pe nici unul, ci am face și cu afacerile bisericești ca și cu cele școlare. Pe acele timpuri nici chiar marele Șaguna nu a crezut că învățătorul să devină așa desconziderat în societate, că nici măcar în cele școlare să nu i să dea îndreptățirea cuvenită. Suntem siguri, că dacă ar fi știut, ar fi făcut dispoziții speciale în această privință. Străinii mai practici și mai înaintați în ale culturei, sunt mai prevenienți față cu învățătorii lor, căci ei dau teren învățătorilor practici ași validita cunoștințele speciale până chiar și în ministerii. Ei își pregătesc azi profesori preparandiali din sânul învățătorilor, pentru că știu, că la arta instrucțiunei, la predarea cunoștințelor elementare, nu studiile univerzitare, ci dibăcia și desteritatea metodică joacă rolul important. Organismul de controlă îl compun din

cei mai experți învățători, pentru că aceștia pot, nu numai să constate defectele în instrucțiune, dar să le și îndrepte de loc ce le-a descoperit. Directori școlari pot fi numai învățători cu cunoștințe speciale. Apoi în scaunele școlare și în toate organismele școlii, învățătorii, respective directorii experți, sunt membrii naturali, — La noi chiar contrarul. — Unde-i lucru, e învățătorul, pentru că numai el știe propune, chiar și religiunea; unde însă e vorbă de controlă și de puțină cinste, acolo se află alții, cari nici idee n'au de lipsele și trebuințele școlii. Apoi, cine nu știe propune, nici nu poate controla, pentru că nu știe dacă s'a propus bine sau rău. Cum poate discuta chestiuni pedagogice și metodice, cel ce nu s'a ocupat în viață cu aceste?

În congresul național bisericesc sunt 60 deputați mireni. Între aceștia, sunt reprezentate toate păturile societății culte, numai învățătorii nu. Ori învățătorul nu aparține societății culte? Și în cazul când învățătorimea nu ar fi așa direct interesată, numai în conziderarea numărului cel ocupă între filii bisericeii, încă ar trebui să-i-se dea locul cuvenit în toate corporațiunile noastre bisericești; dacă însă nu i-se dă — nici atunci când știut este că partea cea mai însemnată a agendelor o formează afacerile școlare, la cari învățătorii sunt în primul loc chemați ași da sucursul, — apoi delăturarea nu poate proveni de cât din motive de desconziderare.

În fața acestor împrejurări, învățătorilor — cu toată supărarea celor ce nu voiesc să recunoască îndreptățirea lor — nu le rămâne alt remediu, de cât a stăruii pe toate terenele spre a-și elupta aceasta îndreptățire, căci la caz contrar ar putea fi acuzați de nepăsare și inconștientiozitate. În timpul mai nou sau și făcut unele încercări în această privință, să înțelege că fiind vorba de început, de spargerea gheții, rezultate încă nu sau ajuns. Și poate vor trece perioade încă, până când toți învățătorii vor fi pătrunși de cauză, și atunci rezultatul luptei va fi asigurat.

Crezul învățătorului.

1. Cred în muncă, mamă a tuturor bunătăților, descoperitoarea ceriului și a pământului, a tuturor celor văzute și nevăzute.

2. Și într'una sfântă lumină, flica științei, una născută, care din știință s'a născut nu tocmai de mult, lumină adevărată din lumină adevărată, făcută iar nu născută, cea de o putere cu știința, prin care toate s'at făcut.

3. Care pentru popor și pentru a lui ridicare, s'a dat de alții noauă, spre a lumină și noi pe alții.

4. Și a fost condamnată în vremea rău voitorilor poporului și a pățimit și s'a alungat.

5. Și totuși a apărut, după cum ziseră cei înțelepți.

6. Si s'a răspândit și arată calea cea bună popoarelor civilizate.

7. Și va veni și la poporul nostru, să lumineze pe sărac și pe bogat, a cărei lucire nu va avea sfârșit.

8. Și într'un sfânt progres de viață lesnicioasă aducător, carele din muncă purcede, cel ce împreună cu lumina și civilizația este căutat de toată lumea; carele s'a prezis de oamenii mari.

9. Și într'una sfântă luminătoare și binefacătoare școală.

10. Mărturisesc sfîntenia misiunii mele întru răspîndirea luminei.

11. Aștept rădicarea și mărirea neamului, —

12. Și fericirea lui ce va să fle, amin.

Sima Birlea.

Dascălii.

*În munți, prin văile ascunse
Și presărați peste câmpie,
Trimiși de pronia cerească
La neamul nostru ca solie:
Voi, sunteți tot atâți apostoli
Și grainurile vaastre-s sfinte,
Căci pînta voastră e: lumina;
Deviza voastră: înainte!*

*Voi, par'că vă sîmțiți în templu
În ori-ce casă mai sărmandă,
In care ființe zimbitoare
Și suflete fără prihandă:
Sătoase și cu ochii umezi,
Să strâng l-a voastră învățătură
Și așteaptă cu atît ne-astîmpăr,
Șă soarbă vorbele din gură.*

*Pe unde-i beznă și întunerec
Prin sate ca și prin cătune,
Voi, duceți candela aprinsă,
Voi, adevăr și înțelepciune.
Vre-un pribeag de ese'n cale,
Ce buimăcit privește'n zare:
In inimă-i turnați nădejde
Și luminați alui cărare.*

La glasul vostru cel de aur,
 Să strâng sătenii cu iubire,
 Să le cetiți vre-o scrisoare,
 Sau poate-un vers de prin psaltire:
 Vedeți cu ochii încolțită,
 Prinzând sămânța rădăcină;
 Vedeți și bezna cum dispare
 În locu-i răsărind lumină.

Din satele părăginite
 Dintr'o viață simplă, castă,
 Să nălță dintr'o vreme 'n vreme
 Câte o fire entuziasă:
 Cuprinși de-atâta bucurie
 Pe fața voastră-atunci a lene,
 Să scurge ca niște margeane
 Vr'o două lacrimi de sub gene...

Voi, nu vânați măriri deșarte,
 Voi, nu vreți bunuri și palate:
 Voi măsurați cu mâna plină,
 Dar voi primiți cu jumătate.
 Nu sunteți firi răsvrătitoare
 Voi, țineți calea cea mai bună:
 Voi, secerați mereu la lauri,
 Când alții seceră furtună!

Iosif Stanca.

Iubirea prea mare ca defect în educațiune.*)

Fiecare plugar, fiecare maestru, fie ce ofician, cu minte sănătoasă și conștientios, dorește, ca activitatea sa să fie încununată de succes. De aceea încă dela început năzuiește, tinde acolo, ca să delature, să nimicească din cale-i, toate inconvenientele, toate pedecile, cari i-ar putea încurcă munca sa. Căci e încurat cu aceea, că cu cât va avea să întimpine mai puține pedeci, cu atât mai ușor și sigur își va putea duce la îndeplinire lucrarea sa; și înțors, cu cât îi vor sta înaintea mai multe pedeci, cu atât, îi va trebui o muncă mai mare, mai gigantică.

Educațiunea, care e ocupațiunea noastră a învățătorilor, încă este un fel de măestrie și încă una dintre cele mai gingașe măestrii. Și dacă un simplu maestru de rând își precugetă bine lucrarea de care se apucă, cu atât mai vârtos noi învățătorii suntem datori a face aceasta.

Suntem îndatorați a face aceasta și din acel punct de vedere, că noi primim materia ce o avem de format prelucrată încâlva. Și dacă nu ne-am frământă puțin mintea ca să aflăm cauza, care împedecă mersul bunei educațiuni, să ne împlinim noi, cât de conștiincios datorința, n'am avea credere și responsabilitatea tot numai asupra noastră ar cădea.

Știm toții, că educațiunea începe din leagăn și continuă neîntrerupt până la ușa mormântului, ea nu începe din prima zi a pășirii pragului școlar, după cum crede poporul. Prin urmare educațiunea omului — copil, nu poate și nu trebuie să cadă numai în sarcina învățătorilor, iar

*) Disertațiune citită în adun. gen. din Giula de Gh. Petrescu, învățător în Apaleu. Adnex la protocol sub II.

pentru urmările bune ori rele, nu trebuesc învinovați nu mai învățătorii.

În prima linie sunt responsabili aceia, sub a căror influință au stat mai mult copiii și a căror acțiune ca factori educativi începe mai înainte. Și aceștia sunt părinții și cu deosebire mama, a cărei acțiune începe înainte de naștere prin minunata lege a moștenirii morale, și durează necurmat până când noul venit pe lume iese de sub orice influință mai deaproape a familiei.

Prin multe și îndelungate observări oameni specialiști au ajuns la adevărul, că sufletul copilului nou venit pe lume, nu trebuie considerat ca în trecut de o *»tabula rasa«*, pe care poți scrie ce vrei și nici de o bucată de ceară, pe carea să o poți striforma după plac. Noul venit în lume e zămislit cu germenii tuturor calităților bune și rele a procuratorilor săi.

Omul deci nu vine pe lume bun și fără defecte, după cum susțin unii și nici cu germenii tuturor relexor în sine, cum cred alții. *»Omul la naștere are în sine toate facultățile de toate clasele, cari vor putea fi odată la un om matur în floarea lor. Nici etatea, nici educațiunea nu-i vor mai adauge nici una. El e complet în natura sa, cum e firul de grân în grăuntele sămănat. Dar natura lui nu-i formată și iată pentruce e necesară educațiunea«* zice un mare pedagog.

Incontestabil, cea mai puternică și mai trainică dintre toate influințele, sub cari se desvoaltă copilul, e fără îndoială înrăurirea familiei. Aici petrece copilul mai mult timp. Aici vede el exemple de purtare. Aici să formează și încearcă virtutea. Aici împlinirea datorințelor. Iubirea de curățenie, iubirea de ordine și celelalte, pe cari încă dela început părinții trebuie să pună mare pond. Va să zică: familia face fundamentul educațiunei, din care să desvoaltă cele trei rădăcini a-le vieții: *sănătatea, simțirea și gândirea* copilului.

Cu toții consimțim și recunoaștem marea misiune ce e încredințată familiei. Și de oarece societatea de azi

a devenit foarte pretențioasă față de școală, să ne fie permis și nouă a examina puțin activitatea părinților și a constata activitatea acelor, cari nu odată fac complimente de aceste învățătorilor: că copii lor sunt mai proști, mai răsfățați, de când umblă la școală.

Cred, că nu greșesc, când afirm, că educațiunea familiară, atât în palate, cât și în colibi, lasă mult de dorit. Cel mai mare rău, cel mai periculos verme, care roade la rădăcina ei, e fără îndoială: *»iubirea prea mare.«*

E adevărat, că copilul e os din oasele părinților și sânge din sângele lor, ba înainte de naștere face chiar parte întregitoare din mamă-sa, prin urmare lucru tare firesc e, că primul sentiment, care încolțește și să desvoaltă mai întâiu în inima părinților și a fiilor, e fără îndoială iubirea, carea din zi în zi se potențează.

Iubirea e aceia, ce leagă așa strâns pe bărbat de femeia sa, pe copil de părinți, pe membrii societăților între sine. Ea e necesară pentru lume ca pânea cea de toate zilele. Ea totdeauna a existat și va exista, călă vreme va trăi genul omenesc.

Dela educațiune în primul rând se cere să fie operă de iubire, dar nu înțelegem iubire prea mare, iubire exagerată, care a devenit modă atât în clasa de sus, cât și cea de jos. Un proverb zice: *»Tot ce-i prea mult e stricăcios«*. Și dacă escesul păgubește undeva, apoi așa urmări funeste, ca în educațiune n'are nicăirea.

Prin iubirea prea mare facem din copil un stricat, un egoist, care toate le reduce la persoana sa; un immoral, care crescătorilor numai rușine le aduce. *Laboulaz'e* zice următoarele despre un astfel de copil: *»Nu cunosc în limbă un cuvânt mai trist. Copilul stricat e acela, căruia i-se trece cu vederea toate și în care se întrupă egoismul de mic. El tractează pe mamă-sa, ca pe o sescitoare, iar pe tatăl său, ca pe un pedagog plictisitor. Victimele acestor fel de copii nu sunt numai părinții, ci societatea întreagă, având în sânul său, cu un egoist mai mult«*.

Părinții din iubire prea mare, ce o au față de pruncii lor, le împlinesc toate caprițiile. Li cresc într-o libertate soră cu destrăbălarea. De mici învața cele mai neomenești injurături, cari fără excepțiune le varsă asupra ori și cui, și părinții să bucură, sunt mândrii de toate aceste, ba se laudă, că ce istețime posed băieții lor.

Iubirea prea mare e izvorul tuturor relelor. Din ea izvorește și *lipsa de respect* dintre membrii familiei. Familia este o societate în care fiecare membru își are drepturile și datorințele sale conform etății și priceperii. Ea a fost modelul, după care s'au dezvoltat toate societățile existente astăzi.

Familiile mai de mult erau adevărate raiuri pământești. Într-o casă de și locuiau mai mulți frați cu familiile lor, totuși între ei era ordinea și armonia cea mai deplină. Membrii familiei se stimau reciproc. Esemple rele nu se puteau vedea. Toate mergeau strună și fără cârtire.

Astăzi însă toate s'au schimbat. Datinile bune pier și sunt înlocuite cu altele rele. Mai de mult nu exista dătină, ori mai bine moda, de a se tracta frații egal între sine și a se provoca pe nume. Frumoasele cuvinte: „nene“, „lele“, cu cari odinioară numiau pruncii pe fratele ori sora mai mare, au dispărut și sunt înlocuite cu urâcioasele »mă« și »tu«. Deci să nu ne mirăm de răceala, ce există astăzi între frați și care mai pe urmă să prefacă într'un indiferentism de străini.

Dar nu numai între frați și surori a apus fireasca legătură de stimă și respect, ci, și între părinți și copii. Astăzi un potcă de copil numește pe tatăl său și mama sa pe nume. Datina aceasta până acum era în us numai la țărani, dar azi și inteligența începe a o adopta.

Cu cât înaintează copiii în etate, cu atât și autoritatea părintească slăbește mai mult. Ajunși copii în vârstă de 13—15 ani, tot ce știu părinții, știu și ei.

Intimitatea ajunge până acolo, că mama nu se jenează de față și întors fata de mamă, când se află în ne-

gligeuri. Iar roșelele, albelele, apa tare și celelalte articole de înfrumusețare de acum înainte le sunt comune.

Chiar și *imoralitatea* provine din iubirea prea mare. Să vedem! Mai demult părinții trimiteau regulat la biserică pe copiii lor Dumineca și în sărbători. Pe lângă a ceasta în toată dimineata, după ce se spălau, puneau pe prunci să se roage lui Dumnezeu, asemenea și seara când mergeau să se culce. În timp liber părinții le spuneau și învățau fapte de pietate, de iubirea aproapelui, de îndurare față de săraci și nenorociți. Cu un cuvânt în familie li se spunea, ce este bun, folositor, stricacios și plăcut lui D-zeu. Aceste toate se spuneau nu numai cu vorba, ci se dovediau și prin fapte. Așa procedeau părinții mai de mult la creșterea copiilor.

Acum însă câți prunci sunt de aceia, cari n'au văzut o singură dată internul bisericii până în etate de 6—7 ani, când cercetează școala. Ba de multe ori, și în acest interval, în timpuri rele, îi rețin acasă, temându-i de îmbolnăvire. Apoi în timpul prezent, câți prunci poți afla cari când vin la școală, să știe recită o singură rugăciune, sau să știe face semnul crucii. În cele mai multe comune îi poți număra pe degete. A înjura și lucruri netrebnice însă toți știu.

E recunoscut, că pe baza ce o face familia, e datoare școala a continua educațiunea individului. Acum dacă educațiunea religioasă, busola care duce la moralitate, nu numai că nu-i începută, ci distrusă și scuturată din fundament, școala cu greu, ba putem zice, că poate ajuta foarte puțin.

Poftim deci a crește din un astfel de copil un om cu frica lui D-zeu, un om moral. Să nu ne mirăm deci de multele defraudări, sinucideri, furturi, omoruri și alte minunății de aceste, cari zilnic ni le pune ziaristica înaintea ochilor, căci am aflat adevăratul lor izvor.

Din iubirea prea mare izvoresc și lenea, luxul, beția și alte rele, cari îi ruinează omului sănătatea reputația și bunăstarea materială.

Aceste ar fi în general urmările iubirii prea mari, pe cari ar trebui să le cunească ori care părinte. Drept aceia conducătorii poporului la toate ocaziunile să arate poporului adevăratul proces la creșterea pruncilor. Să sbiniască părțile rele și să ridice pe cele bune. Numai așa vom avea un popor cu speranța-n viitor. Un filozof zice: *»De voești a te convinge despre trădăria unei națiuni, cercetează și examinează viața familială. Națiunea stă în raport drept cu familia. Când viața familială e atacată și națiunea e plecată spre peire; și întors, națiunea care e compusă din familii bine disciplinate cu siguranță poate privi în viitor.*

Informațiuni

Învățătorii și școalele din Basarabia. Învățătorii și școalele din Basarabia sunt de 3 categorii și anume: 1. *Învățătorii împărătești* (de stat) cu un salariu lunar de 50 ruble (190 cor.) și cu gradație de 10% tot la 5 ani. Anii de serviciu sunt 30, când intră în pensie cu întreg salariul. 2. *Învățătorii comunali* cu un salariu minimal de 30 ruble (114 cor.) lunar, fără drept de gradație și pensie. 3. *Învățători mănăstirești* (bisericești) cu un salariu minimal de 10 ruble (38 coroane), fără drept de gradație și pensie. Învățătorii împărătești și comunali sunt de comun străini de neamul nostru. Ei trebuie să absoalve o școală normală (preparatorie) cu 4 cursuri, de cari sunt două în Basarabia. La școalele bisericesti se aplică ca învățători oameni fără pregătire specială, absolvenți a unei școli populare. Școalele bisericesti există numai pentru formă, când cauți nu găsești în ele nici învățător nici elevi. Diriginte este totdeauna învățătorul cel mai bătrân în funcție. Statul rusesc acordă învățătorilor distinși și binemeritați remunerațiuni anuale de 30 până în 100 de ruble.

Cine știe prețul școala. Comisiunea administrativă a orașului (Neoplonta) *Ujeidék*, la propunerea advocatilor Dr. *Csirics Mihály* și Dr. *Horváth Géza*, a îmbunătățit soarta tuturor învățătorilor lor confesionali (51 la număr), arădicând sa-

larul fundamental al învățătorilor la 1600 cor. și 400 cor. pentru cvartir; iar al învățătoarelor la 1400 cor și 300 cor. cvartir, la cari salare are a se mai adauge cvinevenalele pentru trecut și viitor. Când vom avea și noi asemenea bărbați în corporațiunile noastre bisericești școlare?

Învățător — ministru de culte. În Suedia — unde aproape nici nu mai există analfabeți — acum cu ocaziunea constituirii noului guvern, portofoliul cultelor și instrucțiunii publice a fost oferit unui învățător dela școala poporală. Învățătorul *Berg*, acum ministru, a și prezentat guvernului un plan de acțiune, dela care să așteaptă multă înlesnire pe terenul instrucțiunii. Iată o dovadă splendidă, cum știe să apretieze pe învățător un popor ajuns la cel mai înalt grad de cultură.

Învățători apreciați de episcopul lor. În 9/22 Octomvrie Reuniunea învățătorilor gr.-cat. din dieceza Lugojului s'a ținut adunarea sa generală în Lugoj. Cu această ocaziune P. S. S. Dl Episcop Dr. *Vasilie Hossu* a invitat pre toți învățătorii la masă. Onoare P. S. Sale, carele astfel știe apretia oastea culturală a bisericei sale celei vii.

Conferințele despărțămintelor. Despărțămintele vrotopopești ale reuniunii noastre, aproape toate și-au ținut conferințele de toamnă. Din rapoartele primite constatăm cu bucurie: Învățătorii despărțământului *Arad* și-a ținut conferința în *Mândruloc* la 25 Oct. (7 Nov.). La gara din *Gloagordec* a fost întâmpinați de părintele *Iancu Ștefănuț* și conduși într'un lung șir de trăsuri până la biserică. După ascultarea sfintei mise, sau cercetat școala cu clasele inferioare mixte, unde învățătorul *Nicolae Cristea*, a ținut prelegere cu elevii clasei I, desvoltând cu succes deplin numărul 2 după toate operațiunile fundamentale. Tot învățătorul *Nicolau Cristea* a prezentat și cetit o interesantă lucrare despre *Ioan Amos Comenius*. Discuțiunile făcute în jurul chestiunilor pusă la ordinea zilei au fost destul de interesante, ceea ce se poate vedea și din faptul îmbucurător, că unul dintre *onoratori* prezenți, care nu dorește să știe stânga sa ce a făcut dreapta, a dat prezidiului 50 coroane cu scop de a premia cea mai bună disertațiune ce se va ceti în adunarea generală. Proxima conferință se va ținea în *Arad-Gai* la examen.

— *Despărțământul protopopesesc Radna* a ținut conferința în *Pauliș* la 10/23 Oct. a. c. S'a ascultat cu mult interes bine-succesă prelegere în școala învățătorului *Traian Givulescu*, despre scrierea și cetirea *frânturilor vulgare*. Sa prezentat și cetit și prelegerea „Adunarea cu frânturi” de *George Pleș* învățător în *Bărzava*. S'a făcut dispozițiile necesare privitor la executarea

concluseror adun. generale. Conferința proximă se va ținea în *Totsărădia* la 3/16 Maiu 1906. Conferința a fost onorată și de prezența mult interesatului Domn protopop *Procopiu Girulescu*.

— *Despărțământul protopopesc Boroșineu* a ținut conferința la 13 Oct. în Apateu. S'a ascultat prelegerea practică a învățătorului *I. Cuba*, carele a dezvoltat elevilor săi sunetul **a** pe baza metodului Fonomimic. Prelegerea din Geografia despre „Mări” ținută de Georgin Petrescu încă a fost foarte interesantă. Sau făcut dispoziții pentru executarea concluzelor adun. generale. Conferința proximă se va ține în Vădas.

Tustrele conferințe au fost onorate de prezența numărului oaspeți. Deosebită atențiune merită încă chestiunea organului reuniunii, care **a** fost întîmpinată de multă bunăvoință. Coala de abonare cu deobligament pe 5 ani au subscris-o aproape toți membrii prezenți.

Rectificare. În numărul 2 din anul curent, la informațiunea dată cetitorilor cu privire la *Comitetul reuniunii*, din greșeală de penă a rămas afară numele d-lui *Damaschin Medrea* participant la aceia ședință. Rectificăm cu plăcere această greșală, cerând scuzele noastre.

Abonenții și fondatorii organului. Neprimind listele de înscriere dela președinții despărțămintelor, publicăm aci numai numele acelor abonenți și fondatori, cari au înaintat cas-sarului reuniunii taxele de abonament și anume: *Efrem Moldovan* 5 cor., *Iuliu Vuia* 2-50 cor., *Geoge Precupaș* 5 cor. curent 1 restanță și *Iosif Stanca* 5 cor.

Solvirea taxelor. a) În taxele de membrii au intrat dela Domnii; Simeon Neamțu 3 cor., Nicolau Lungu 3 cor., George Farcaș 2 cor., Aurel Mircu 6 cor., Simeon Bârlea 3 cor., Dimitrie Popovici 2 cor., George Pleș 2 cor., Iosif Stanca 2 cor., George Precupaș 3 cor. b) Pentru diplome au intrat dela d-nii: Iulian Butar, Simeon Neamțu, Nicolau Lungu, George Farcaș, Aurel Mircu, Nicolae Dima, Simeon Crăciun, Dimitrie Iliș, Mucius Popescu și Petru Elenes câte 2 coroane.

Premiu pentru cea mai bună disertațiune. Atragem încă de pe acum atențiunea membrilor reuniunii asupra premiului de 50 coroane, dat de un binevoitor și spriginitor al școalei române, pentru cea mai bună disertațiune ce se va celi în adunarea generală proximă. Marinimosului donator fruntaș din Măndruloc pentru aceasta jertfă pusă pe altarul culturii naționale, exprimăm și pe această cale sincerile noastre mulțămiri și recunoștințe.

POȘTA NOASTRĂ.

I. St. în R. — Foile trimise le-am primit. Mulțumită! — Schimbări, numai după dispozițiunile comitetului. —

S. S. în L. — Nu am reprimis încă coalele de abonament, prin urmare încă nu putem ști cum stăm cu editarea în viitor.

H. I. . . — Procedura frăției tale este în corectă. Venerabilul consistor dispune, iar noi trebuie să ne subordinăm.

I. B. în C. — „Foaia diecezană“ din Caransebeș și „Telegraful român“ din Sibiu, cu toate că sunt organe oficioase, nu ni se trimit în schimb.

Mii. . . — Răsplata noastră multă este în ceriuri. Recunoștința vine numai mai târziu. La noi de comun după moarte.

J. P. în C. — E neapărat de lipsă, se rotunzești materialul așa, ca acela se formeze un întreg, cu toate că este afară de planul de învățământ. A face bine nu oprește planul.

C. And. — Nu putem deschide teren discuțiilor fără folos practic. — Cele promise le așteptăm cu nerăbdare.

Mai multora. — Din cauza conglomerățiunii lucrurilor, vă rugăm de răbdare. Diplomele sunt în lucrare și încurând le vom espeda.

Pet. Pop. Roj. și Dr. — Rezultatul îi vom comunica în unul din numărul viitor. Inceputul e bun. În colo vom vedea. A fi bine să ne trimiteți pentru organ informațiuni speciale.

Toma. — De și te numești așa, poți crede. Ei nu sunt independenți, fac numai ce pot. Al treilea, judecă cu capul său. În cheștiunea restaurărilor vom emana cercular numai după anul nou.

Consemnarea

*manualelor recomandate prin Venerabilul Consistor pentru
întrebuințare în școlile confesionale din dieceea Aradului,
pentru anul școlar 1905—6.*

1.	Istorie morale I.	de : Dr. P. Barbu, prof.	30	fl.
2.	Istorie biblice II.	" " " "	30	"
3.	Istorie biser. III.	" " " "	30	"
4.	Catichis IV.	" " " "	40	"
5.	ABC carte de cetire,	de : Iosif Moldovan și consoții	40	"
6.	A doua carte de cetire,	de : Iuliu Groșor. și consoții	40	"
7.	A treia carte de cetire,	" Nicolau Ștef și consoții	60	"
8.	Carte de înc. pentru școlile de repetiție	de I. Vuia	1.50	"
9.	Gramatică	de : Maxim Pop	50	"
10.	" "	Ioan Petran, p. I.	30	"
11.	" "	" " " " II.	60	"
12.	Curs practic de Ist. literaturii rom.	de : Iosif Stanca	40	"
13.	Limba maghiară, I.	de : I. Groșorean și I. Moldovan	50	"
14.	" "	" " " " II.	50	"
15.	Magiara	de : Iuliu Vuia	60	"
16.	Exercițiile intuitive magiare rom.	de : Ioan Vancu	50	"
17.	Aritmetica,	de Arseniu Vlaicu partea I.	44	"
18.	" " " "	" " " " II.	50	"
19.	" " " "	" " " " III.	60	"
20.	Geometria,	de : Dometiu Dogariu	50	"
21.	Geog. com. Arad,	de : D. Medrea	70	"
22.	Geografia patriei și elem. din geog. univ.	de : I. Darius	0	"
23.	Geog. pentru școlile popor. partea I.	de : V. Goldiș	70	"
24.	" "	" " " " II.	50	"
25.	Geog. Ungariei și elem. din geog. gen.	de : Dr. N. Pop	60	"
26.	Ist. pat. în leg. cu even. epoc. din Ist. gen.	de : V. Goldiș	60	"
27.	" Ung. și elem. din Ist. gen.	de : Dr. Nicolau Pop	40	"
28.	Istoria naturală	de : Iuliu Vuia	60	"
29.	" "	" " " " I. Tuducescu	40	"
30.	Economia,	de : I. Georgescu	60	"
31.	Fizica,	de : I. Darius	60	"
32.	Constituția,	de : V. Goldiș	40	"
33.	" "	" " " " I. Vuia	40	"

Întrebuințarea de manuale diferite din același obiect
și în aceeași clasă e strict oprită.

